

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ

ЮВІЛЕЙ АКАДЕМІКА КОРКУШКА
ОЛЕГА ВАСИЛЬОВИЧА

19 лютого 2019 р. виповнилося 90 років з дня народження і 65 років наукової, педагогічної, лікарської та громадської діяльності відомого клінічного фізіолога, терапевта і геронтолога, керівника сектора клінічної геронтології і геріатрії, завідувача відділу клінічної фізіології і патології внутрішніх органів Державної установи “Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова НАМН України” академіка НАМН України, чл.-кор. НАН України, чл.-кор. РАН, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державних премій УРСР і України, професора Олега Васильовича Коркушко.

Після закінчення в 1954 р. лікувального факультету Київського медичного інституту О.В. Коркушко завідував сільською амбулаторією на Житомирщині, потім навчався у аспірантурі на кафедрі терапії № 1 Київського інституту удосконалення лікарів, яку очолював професор Д.Ф. Чеботарьов. З 1958 по 1960 р. працював асистентом кафедри, вивчав

функціональний стан печінки при гнійних захворюваннях легенів, розробляв питання консервативного лікування хворих, їх передопераційної підготовки. Кандидатська дисертація була успішно захищена у 1961 р.

Подальший творчий шлях Олега Васильовича пов'язаний з Інститутом геронтології АМН СРСР (нині – ДУ “Інститут геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова НАМН України”). В 1964-1978 рр. він керував лабораторією функціональної діагностики, а з 1978 р. очолює відділ клінічної фізіології і патології внутрішніх органів. У 1969 р. захистив докторську дисертацію “Клініко-функціональні особливості серцево-судинної системи у літніх, старих людей і довгожителів”, в якій узагальнив результати досліджень функціонального стану серцево-судинної системи при старінні та вперше представив нормативи показників по десятиліттях, які надалі використовувалися для розмежування вікових і патологічних змін.

Характерною особливістю наукової діяльності О.В. Коркушка є широта інтересів, тісний зв'язок вирішуваних питань з потребами практичної охорони здоров'я. Його багатогранну діяльність відрізняє глибина наукового пошуку, прагнення дійти до самої суті явищ, що вивчаються, розкрити їх механізми.

У дослідженнях О.В. Коркушка з клінічної фізіології серцево-судинної системи з'ясовано вікові особливості функцій серця, периферичного кровообігу, мікроциркуляції, функціонального стану ендотелію судин, механізми нейроендокринної регуляції, добові біоритми, визначені шляхи підвищення резистентності серцево-судинної системи до впливу стресових чинників дій, методи поліпшення фізичної працездатності, з'ясовано роль ендотеліальної дисфункції в розвитку серцево-судинної патології у людей похилого віку. Розроблені і впроваджені нові методи діагностики, лікування і реабілітації хворих літнього віку з ішемічною хворобою серця, гіпертонічною хворобою, порушеннями серцевого ритму, серцевою недостатністю.

У дослідженнях Олега Васильовича з клінічної фізіології дихальної системи визначено вікові особливості вентиляційної функції легенів, бронхіальної прохідності, дифузійної здатності легенів, регіонарного кровотоку, кисневотранспортної функції еритроцитів, обміну кисню в тканинах. Обґрунтована концепція розвитку гіпоксії при старінні, розкриті її механізми, запропоновані шляхи підвищення стійкості організму до гіпоксії в літньому віці. Разом з цим розроблялися питання патогенезу, діагностики, лікування і реабілітації осіб хворих похилого віку з хронічним обструктивним захворюванням легенів.

Завдяки науковим роботам О.В. Коркушко та його учнів розкриті вікові особливості патогенезу захворювань системи травлення. Показана роль нейрогуморальних механізмів у формуванні вікових змін моторної і секреторної функції шлунка, зовнішньосекреторної функції підшлункової залози, вдосконалені методи діагностики, лікування і профілактики захворювань системи травлення у осіб похилого та старечого віку.

Одним з пріоритетних напрямків наукової діяльності академіка О.В. Коркушко є розробка концепції передчасного (прискореного) старіння людини, методик визначення функціонального віку фізіологічних систем, обґрунтування і впровадження раціональних режимів фізичних і гіпоксичних тренувань, оптимальних схем застосування геропротекторів для профілактики прискореного старіння та лікування вікзалежної патології.

Протягом останнього десятиріччя О.В. Коркушом та його учнями виконано цикл досліджень, які дали змогу з'ясувати особливості переддіабетичних порушень вуглеводного обміну залежно від віку, визначити їх частоту і структуру, передумови і механізми розвитку, зв'язок із факторами кардіоваскулярного ризику, удосконалити діагностику інсулінорезистентності та дисфункції β -клітин острівців підшлункової залози, обґрунтувати нові методи корекції переддіабетичних порушень та виз-

начити їх ефективність у осіб похилого віку.

Під керівництвом Олега Васильовича підготовлені і захищені 23 докторських і 74 кандидатські дисертації, пройшли навчання понад 220 аспірантів і клінічних ординаторів.

О.В. Коркушко є автором більше ніж 900 наукових праць, у тому числі 17 монографій. Серед них - "Передчасне старіння людини" (1979), "Клінічна кардіологія в геріатрії" (1980), "Гіпоксія і старіння" (1980), "Серцево-судинна система і вік" (1983), "Неспецифічні захворювання легенів в геріатричній практиці" (1984), "Система згортання крові при старінні" (1988), "Геріатрія в терапевтичній практиці" (1993), "Пептидні препарати тимуса і епіфізу в профілактиці прискореного старіння" (2002), "Аналіз варіабельної ритму серця в клінічній практиці: вікові аспекти" (2002), "Передчасне старіння: фактори ризику, діагностика, засоби попередження, метаболічна терапія" (2003), "Пінеальна залоза. Шляхи корекції при старінні" (2006), "Тромбоцити: фізіологія, морфологія, вікові і патологічні особливості, антитромбоцитарна терапія" (2011), "Гіпоксія як метод підвищення адаптаційної здатності організму" (2015). У Олега Васильовича понад 40 патентів та авторських свідоцтв.

Дослідження О.В. Коркушка в галузі вікової фізіології, клінічної геронтології і геріатрії отримали визнання у науковому світі в нашій країні та за її межами. Державна премія УРСР 1984 р. присуджена йому за цикл досліджень, присвячених віковій фізіології і патології, розробку нових методів діагностики і лікування захворювань внутрішніх органів у людей похилого віку. У 1997 р. вчений удостоєний Державної премії України за створення препаратів і продуктів спрямованої дії для людини і тварин з використанням молочнокислих бактерій. У 2003 р. йому присуджена Державна премія України за цикл робіт, в яких досліджено фундаментальні механізми дії окису азоту на серцево-судинну систему. За монографію "Геріатрія в терапевтичній практиці"

О.В. Коркушко в 1994 р. удостоєний премії імені С.П. Боткіна РАМН, а в 1995 р. - премії імені акад. Н.Д. Стражеска НАН України. За монографію “Пінеальная залоза. Шляхи корекції при старінні” в 2010 р. йому присуджена премія імені Д.Ф. Чеботарьова НАН України.

У 1993 р. О.В. Коркушко був одним із фундаторів Академії медичних наук України. За вагомий внесок у розвиток Національної академії медичних наук України та з нагоди її 25-річчя він нагороджений Орденом Преподобного Агапіта Цілителя Печерського. А під час урочистостей з нагоди 100-річчя від дня заснування НАН України академіку О.В. Коркушко вручена пам'ятна медаль Національної академії наук.

Плідну наукову і педагогічну діяльність О.В. Коркушко поєднує з великою науково-організаційною роботою. Упродовж багатьох років був заступником голови правління наукового товариства геронтологів і геріатрів, головою проблемної комісії наукової ради з геронтології та геріатрії, заступником

редактора розділу “Геронтологія” Великої медичної енциклопедії, головним редактором журналу “Кровообіг та гемостаз”. Він президент української асоціації “Мікроциркуляція, гемореологія, тромбоутворення”, член редакційних колегій “Журналу НАМН України”, журналів “Лікарська справа”, “Проблеми старіння і довголіття”, “Тромбоз, гемостаз, реологія”, “Geriatrics”, “Z. Gerontologie”, “Українського кардіологічного журналу”, “Українського пульмонологічного журналу”, член правління медичного наукового товариства геронтологів і геріатрів України, Українського кардіологічного товариства, почесний член геронтологічних товариств Німеччини і Болгарії, член спеціалізованої ради при ДУ “Національний науковий центр “Інститут кардіології імені академіка М.Д. Стражеска НАМН України”.

Колеги, учні, редакційна колегія “Фізіологічного журналу” щиро вітають Олега Васильовича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, творчої наснаги, активного довголіття.